

DE GROEPSVORDERING

De introductie van een rechtsvordering tot collectief herstel in ons Belgisch recht

December 2013

De groepsvordering: waarom?

- Consumenten hebben heel wat rechten. Maar deze worden vaak niet gerespecteerd en moeilijk voor de consument om deze in rechte af te dwingen:
 - Consument voelt zich individueel niet sterk genoeg
 - Onzekere afloop gerechtelijke procedure
 - Duurtijd en kostprijs procedure vaak niet in verhouding tot betwiste bedrag.
- Daarom groepsvordering: “Een procedure tot collectieve schadeafwikkeling ten bate van de consumenten opzetten” (Regeerakkoord).

Wat is een groepsvordering?

- De groepsvordering laat toe dat alle consumenten die schade hebben ondervonden met een gemeenschappelijke oorzaak herstel krijgen van de door hen geleden individuele schade, en dit via het optreden van een groepsvertegenwoordiger.
- Momenteel bestaat een dergelijke procedure niet in ons Belgisch Recht.

Kernelementen van de groepsvordering

- Doelmatige procedure: vanuit de belangen van de consument en proceseconomisch efficiëntie.
- Unieke Belgische procedure zonder te vervallen in de valkuilen van excessen. Zo kunnen advocaten niet optreden als groepsvertegenwoordiger.
- Altijd een minnelijke fase. Vooraleer de rechtbank uitspraak doet, proberen de onderneming en de groepsvertegenwoordiger een akkoord tot collectief herstel te sluiten.

Het toepassingsgebied

- Relatie consumenten – ondernemingen.
- Collectieve schade aan een groep van consumenten.
- Inbreuken op:
 - Contractuele verplichtingen
 - Consumentenbeschermende regels
- Rechtbank van Brussel is bevoegd.

Samenstelling van de groep consumenten

- Groep: alle consumenten die schade hebben geleden door een gemeenschappelijke oorzaak.
- Rechtbank beslist of groep wordt samengesteld via een opt-in of opt-out:
 - Opt-in: alle consumenten die uitdrukkelijk hebben gekozen om deel uit te maken van de groep
 - Opt-out: alle consumenten die niet uitdrukkelijk hebben gekozen om geen deel uit te maken van de groep.

! Bij lichamelijke schade: altijd opt-in.

Wie kan consumenten vertegenwoordigen?

- Consumentenorganisaties: verenigingen ter verdediging van de consumentenbelangen.
- Erkende verenigingen die geen economisch doel nastreven, minstens 3 jaar bestaan, en waarvan het maatschappelijk doel rechtstreeks in verband staat met de collectieve schade.

Procedure

verzoekschrift

rechter oordeelt over ontvankelijkheid en opt-in/opt-out

Minnelijke fase: akkoord tot collectief herstel

 akkoord

 geen akkoord

homologatie akkoord

beslissing ten gronde

schade-afwikkeling

Voorafgaande minnelijke regeling

- Verplichte minnelijke fase: onderhandelingen om tot een akkoord tot collectief herstel te komen.
- Periode: tussen de drie en zes maanden (kan eenmalig worden verlengd).
- Indien akkoord: homologatie door de rechtbank.
- Geen akkoord: beslissing ten gronde door de rechter.

Afwikkeling van de schade

- Rechter duidt schadeafwikkelaar aan.
- Herstel in natura of bij equivalent.
- Alle leden van de groep ontvangen de in het akkoord of in de beslissing voorziene vergoeding.
- Indien er een restbedrag is: rechter bepaalt de bestemming.

Inwerkingtreding

- Voorjaar 2014 (parlementaire behandeling, publicatie Staatsblad, KB inwerkingtreding)
- Procedure zal enkel kunnen worden ingesteld indien de oorzaak van de collectieve schade heeft plaatsgevonden na de inwerkingtreding van de wet.

Besluit

- Slachtoffers ontvangen nu daadwerkelijk een vergoeding.
- De toegang tot de rechter wordt eenvoudiger.
- Er komt meer uniformiteit in de afhandeling van grote schadegevallen.
- Afschrikkende werking en concurrentie bevorderend.
- Minnelijke schikkingen krijgen voorrang.

Kortom: De groepsvordering zal substantieel bijdragen tot een betere naleving en verdediging van de consumentenrechten. Het is het sluitstuk van de hervorming.